

udtalte, at Lovforslaget forelaa paa et alt for begrænset Omraade. Jeg vil sige Ministeren Tak for denne Udtalelse og dertil føje en Opfordring til den højtærede Minister til at tage Spørgsmaalet op i sin Hæder, baaede hvad Sognekommuner og Amtskommuner og ikke mindst Statens Jærnbaneanlæg angaar, thi det er dog vistnok der, det drejer sig om de største Beløb. Jeg vil dernæst sige til den ærede Forslagsstiller, at den Maade, hvorpaa han har foreslaaet Erstatningen udført i Praksis, nemlig ved en Henviisning til Forordningen af 23de April 1845, vist nok er i allerhøjeste Grad upraktisk. Særlig skal jeg henvise til denne Forordnings §§ 5 og 6 angaaende Bestemmelser om Hartkornets og Gammelskattens Afskrivning, angaaende Erstatningens Udbetaling til Panthaverne og dens § 7 om, at ved Stiftelser, Embeder og Fideikommissar fastsættes Erstatningen til en aarlig Afgift i Korn. Det er alt sammen den Slags Spørgsmaal, som ville være absolut upraktiske i et Forslag som det her foreliggende. Jeg tror derfor, at vi maa have et Forslag, som gælder de forskellige Forhold, jeg har omtalt, og tilige have fornuftige og praktiske Taksationsbestemmelser i den Retning, som Forslagsstilleren ønsker. Jeg anbefaler Ministeren at tage dette Spørgsmaal under Overvejelse. Hvis Forslagsstilleren kunde opnaa ved sit Forslag, at der i det hele taget bliver slaaet til Lyd for denne Sag, og at Ministeren tager Spørgsmaalet op, vil Forslagsstilleren have gjort en nyttig Gerning med sit Forslag, selv om han ikke har den Tilfredsstillelse selv at have udfundet den rette Form.

Bluhme: Ogsaa jeg er den ærede Forslagsstiller taknemmelig, fordi han har draget denne Sag frem, men heller ikke jeg tror, at Forslaget, som det foreligger, egner sig til at blive Lov. Jeg er imidlertid ikke ganske enig med Forslagsstilleren og andre ærede Talere i, at Ejendomsretten er gaaet saa nær ind paa Livet, som det synes at fremgaa af de faldne Udtalelser. Det er dog et Spørgsmaal, hvor dybt Ejendomsretten gaar ned imod Jordens Centrum. Naar Ejeren af Jorden faar fuld Erstatning for den Skade, som gøres, er det dog, som sagt, en tvivlsom Ting, hvor langt ned Ejendomsretten gaar. Naar Amtskommunen eller Sognekommunen har Brug for de Materialier, som ligge under Jordens Overflade og ellers ikke vilde se Dagens Lys, synes det mig, at det ikke kan gøre saa stor Skade,

og naar nu en Gang Loven staar der, forekommer det mig, at det er berettiget, at Kommunen tager det Grus, som den har Brug for til sine Veje, inden for dens Grænser — naturligvis for saa vidt den ikke paa nogen Maade skader Ejendomsbesidderen, og denne faar fuld Erstatning. Det er imidlertid derpaa, jeg tror, det skorter. Jeg tror, at de fleste Sogneraad ere temmelig flotte — det vil sige indadvendt flotte. De taksere inden for deres Midte i et Møde, hvor meget der egentlig kan tilkomme vedkommende for det Grus, de have taget hos ham, og for den Skade, de mene, der er gjort, og hvis han ikke er tilfreds med det, kan han jo søge en Overligning. Men naar det nu er en mindre Ejendomsbesidder, hvis Ejendom eller Drift kun har lidt Skade for 50 à 80 Kr., er det en temmelig dyr Historie at forlange Overligning, idet han selv kan komme til at betale det. Lovforslaget vilde have været mere praktisk, hvis Forslagsstilleren havde foreslaaet, at naar vedkommende skadelidte ikke er tilfreds med den Erstatning, der tilkendes ham, kan han uden Omkostninger og uden Risiko for at komme til at betale noget faa en Overligning tilvejebragt. Det vilde vistnok for en stor Del bringe Utilfredsheden til at ophøre. Jeg synes, at det er rigtigt, at Kommunen inden for sine Grænser skal være berettiget til at tage Materialier til sine Veje, naar den ikke skader Ejendomsbesidderen eller gaar Ejendomsretten for nær. Et Par Alen under Jordens Overflade tror jeg, at man er saa temmelig uden for Ejendomsrettens Grænser. En anden Ting er det, naar den ærede Forslagsstiller taler om Sten. De ligge jo i Reglen ovenpaa, og det vilde være en temmelig farlig Sag, hvis man vilde gennemføre et Lovforslag, der som dette gaar ud paa, at Kommunen eller Amtet eller Staten skal have Lov til, hvor de ville, at tage dette Materiale, selv om det er mod Erstatning. Det kunde blive en temmelig kostbar Historie, hvis f. Eks. en Kommune fandt paa at gaa ind paa en tilsaaet Mark og samle Sten op eller lignende. Der maa i alt Fald være en vis Begrænsning. Endelig vil jeg spørge den ærede Forslagsstiller, om han mener, at Kommunen eller Amtet maa tage Sten, hvor de finde dem, thi det staar der egentlig i Lovforslaget. Jeg ejer en stor Del Sten, som staar i et Skovdige, og dette vilde jeg nødig have revet ned. Jeg ved heller ikke, om det er tilladt efter Loven, thi der skal være Dige omkring Fredskov. Jeg tror derfor, at det er en temmelig